

Gamybos įmokos lėšų panaudojimas bendruomeninėms organizacijoms

praktinis gidas bendruomeninėms
organizacijoms: kaip gauti ir įveikinti
atsinaujančių išteklių gamybos įmokos
lėšas

Gamybos įmokos lėšų administravimo teisinis pagrindas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMAS

2011 m. gegužės 12 d. Nr. XI-1375

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMAS

„Dėl atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos ir paramos vietos bendruomenėms lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administratoriaus paskyrimo“
(2024 m. balandžio 3 d. Nr. 233)

Šie teisės aktai nustato prievolę, išimtis ir lėšų surinkimo tvarką.

MOKA

Gamintojai, elektros energiją gaminantys šiose elektrinėse:

Saulės šviesos

Vėjo

Biodujų

NEMOKA (Išimtys)

Bendruomenės ir vartotojai

- Gaminantys vartotojai
- Aktyvieji elektros energijos vartotojai
- Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos
- Piliečių energetikos bendrijos

Techninės išimtys

- Elektrinės, kurių leistina generuoti galia lygi 0
- Elektrinės, kurių įrengtoji galia ≤ 100 kW

Specifinė veikla

- Asmenys, vykdantys veiklą pagal AIEĮ 20¹ str. 8 d.

Gamybos įmoka taikoma gamintojams, leidimą gaminti elektros energiją gavusiems po 2023 m. liepos 1 d.

Iš kur atsiranda gamybos įmokos lėšos?

Šaltinis

Saulės, vėjo ir biudujų elektrinių vystytojai (išskyrus gaminančius vartotojus, bendrijas ir mažas elektrines iki 100 kW).

Formulė

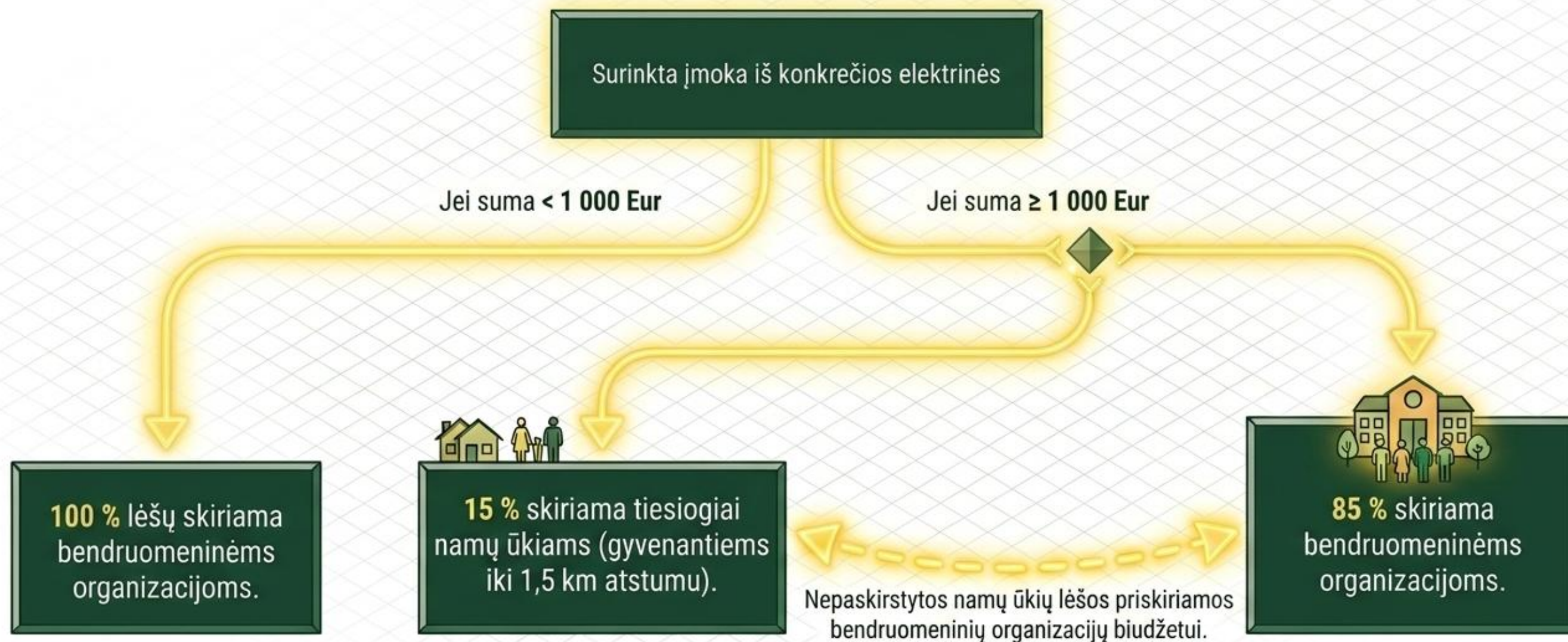
Kasmet mokama įmoka apskaičiuojama pagal pagamintą elektrą:
0,0010 Eur už 1 kWh
(kai biržos kaina viršija 1 Eur/MWh).

Tikslas

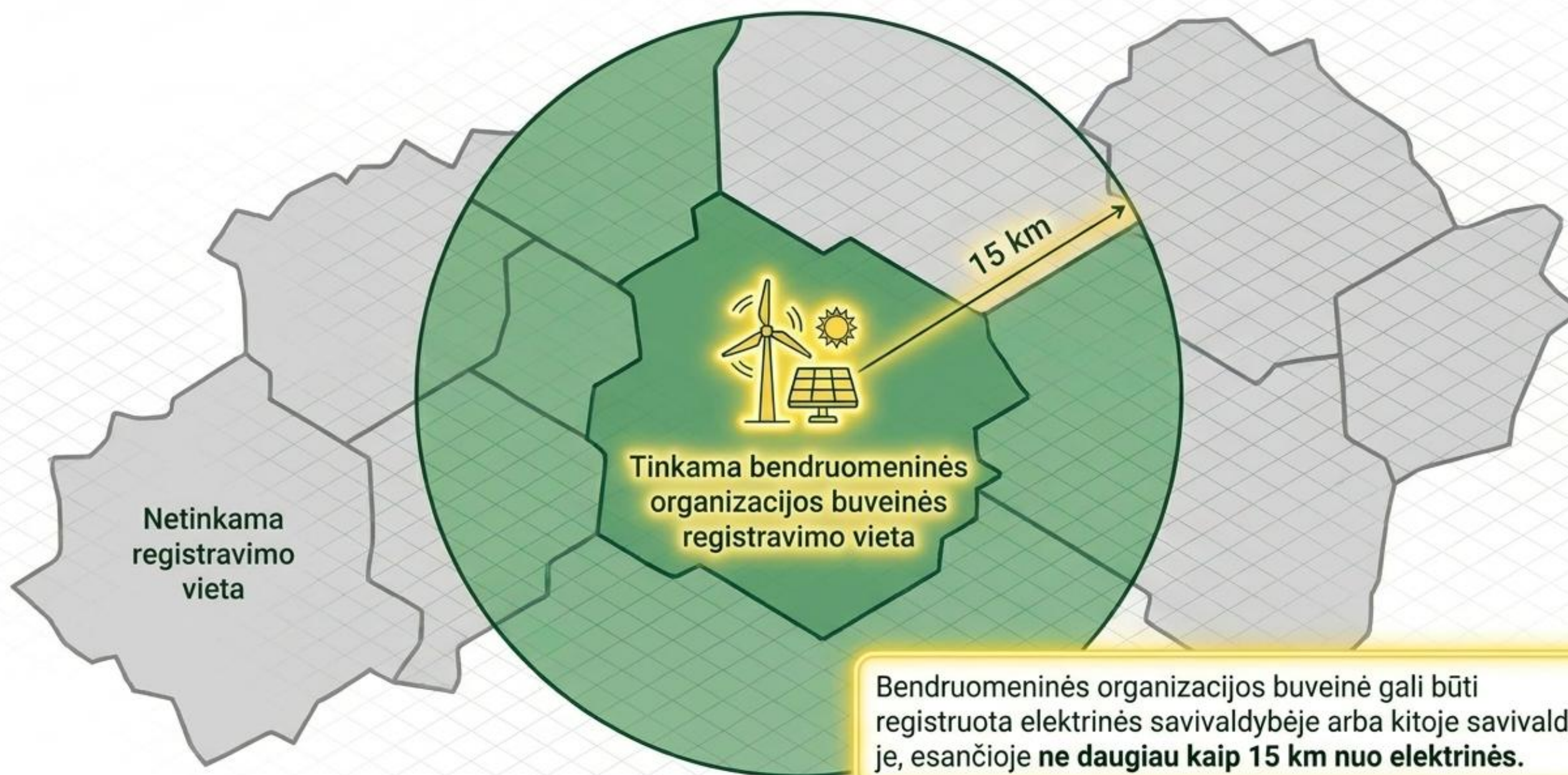

Surinktos lėšos grįžta tiesiai į regioną, kuriame veikia elektrinė, siekiant atkurti aplinkos, socialinę ir ekonominę pusiausvyrą.

Lēšų paskirstymo schema

Geografinė riba: Ar jūsų bendruomenė patenka į zoną?

Ką galime sukurti? Keturios vertės kryptys

Aplinkos apsauga

- Viešųjų erdvių tvarkymas, nauji želdynai, atsinaujinančios energijos sprendimai bendruomenės poreikiams.

Socialinė gerovė

- Bendruomenės erdvių ir pastatų atnaujinimas, naujų paslaugų gyventojams kūrimas, laisvalaikio infrastruktūra.

Ekonominė nauda

- Energijos taupymo sprendimai, vietos infrastruktūros gerinimas, bendruomeninio verslumo iniciatyvos.

Švietimas ir tvarumas

- Gyventojų švietimas apie klimato kaitą, energijos efektyvumo mokymai, tvarumo dirbtuvės.

Projekto architektūra: 4 privalomi pamatai

Tinkamas projektas

Biudžeto riba

Projekto bendra vertė negali viršyti 500 000 Eur.

Trukmė

Įgyvendinimas iki 18 mėnesių (galimas vienkartinis pratęsimas ne ilgiau nei pusei laikotarpio).

Leidimai

Būtinai savivaldybės mero (ar administracijos direktoriaus) patvirtinimas, kad projektas atitinka teritorijų planavimo dokumentus.

Pagrindimas

Kiekviena biudžeto eilutė turi būti pagrįsta komerciniais pasiūlymais, el. laiškais ar kainų ekrano nuotraukomis.

Finansavimo mechanizmas: Avansai ir Valstybės pagalba

Finansinis palengvinimas

Lėšos mokamos avansu:

Pagal bendruomeninės organizacijos finansinės paramos sutartyje numatytą lėšų gavimo grafiką.

Išimtis:

Kompensuojamos tik ateities išlaidos. Iki prašymo pateikimo atlikti mokėjimai nėra kompensuojami.

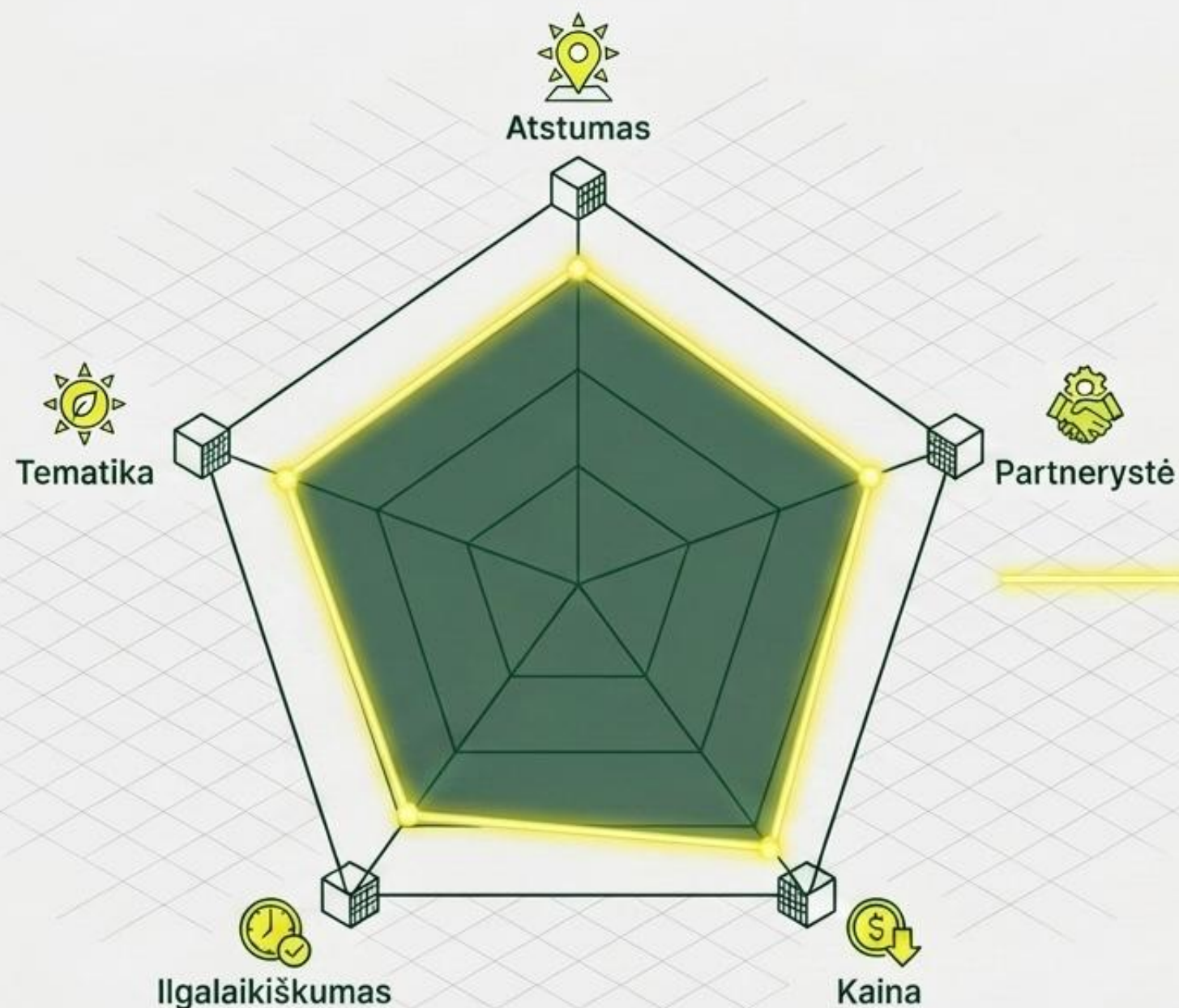
Svarbi taisyklė

De minimis reikalavimas:

Jei lėšos traktuojamos kaip valstybės pagalba, jos bus tikrinamos ir registruojamos De minimis registre. Tai reiškia, kad jūsų organizacijos gauta valstybės pagalba per tam tikrą laikotarpį negali viršyti nustatytų ribų.

Vertinimo sistema ir balų skyrimo principai

Atstumas

Arčiau = daugiau balų. Prioritetas projektams, kurių nauda jaučiama arčiausiai elektrinės.

Partnerystė

Komandinis darbas = daugiau balų. Projektai kartu su savivaldybės įstaigomis vertinami geriau nei pavienės iniciatyvos.

Kaina

Mažesnis biudžetas = daugiau balų. Prioritetas mažesnės vertės projektams, leidžiantiems finansuoti daugiau iniciatyvų.

Ilgalaikiškumas

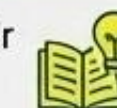
Ilgalaikė infrastruktūra (>2 metai) vertinama aukščiau nei vienkartiniai renginiai.

Tematika

Papildomi balai skiriami už tvarumo, švietimo ir energijos taupymo elementus projekte.

Praktinis pavyzdys: Kas laimi konkursą?

	 Žemo balo projektas	 Aukšto balo projektas
Idėja	 Vienkartinis kultūros festivalis.	 Nuolatinės vaikų žaidimų aikštelės ir saulės laikrodžio įrengimas.
Atstumas	 14 km nuo elektrinės (1 balas).	 2 km nuo elektrinės (5 balai).
Partnerystė	 Vykdo viena organizacija (1 balas).	 Vykdoma kartu su savivaldybės įstaigomis (2 balai).
Biudžetas	 450 000 Eur (1 balas).	 80 000 Eur (5 balai).

Projekto gyvavimo ciklas: Nuo idėjos iki ataskaitos

Biudžeto skaidrumas: Kaip teisingai pagrįsti kainas?

APVA vertintojai turi matyti, kad prašoma suma atitinka realias rinkos kainas. Kiekviena išlaidų eilutė privalo turėti įrodymą.

Komerciniai pasiūlymai

Oficialūs tiekėjų raštai su įmonės rekvizitais ir preliminaromis sąmatomis.

Elektroniniai laiškai

Išsaugoti susirašinėjimai su paslaugų teikėjais, nurodantys konkrečias paslaugų kainas.

Ekranų kopijos (Screenshots)

Viešai prieinamų prekių kainų fiksavimas elektroninėse parduotuvėse (su matoma data ir prekės specifikacija).

Svarbios sąlygos ir apribojimai

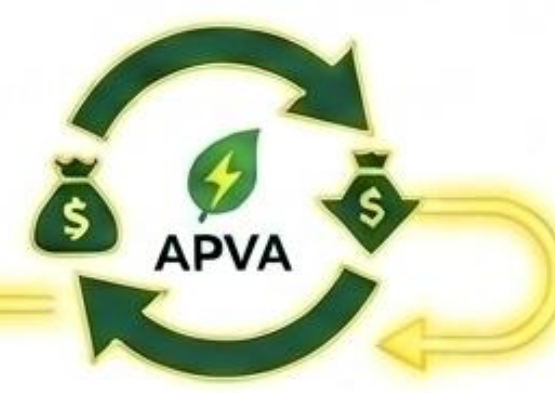
Projektai nesidubliuoja

Tas pats projektas gali būti finansuojamas tik pagal vieną elektrinę

Draudžiamos veiklos

Lėšos griežtai negali būti naudojamos alkoholio, rūkymo ar kvaišalų populiarinimui, azartiniam lošimams bei politinių partijų finansavimui.

Lėšų gražinimo rizika

Jei projektas neįgyvendinamas, rezultatas nenaudojamas pagal paskirtį arba nepašalinami nustatyti pažeidimai per 30 dienų – lėšos (arba jų dalis) privalės būti gražintos APVA per 5 darbo dienas.

Paraiškos rengimo geroji praktika

- Projektas kuria apčiuopiamą aplinkosaugos, socialinę ar ekonominę naudą ilgiau nei 2 metus.
- Veiksmo vieta yra patvirtinta mero/administracijos ir neperžengia 15 km spindulio nuo elektrinės.
- Sąmata (iki 500 tūkst. Eur) pamatuota, pateikti komerciniai įrodymai kiekvienai eilutei.
- Planas atitinka 18 mėnesių įgyvendinimo rėmus, o biudžete numatyti žalieji pirkimai.
- Dokumentai paruošti kelti į APVIS sistemą per 20 darbo dienų nuo kvietimo.

Skaidrumas ir tvari kaimynystė

Gamybos įmoka nėra tik finansinė parama – tai investicija į harmoningą kaimynystę su žaliaja energetika.

Atviras procesas:

Visa informacija apie gautas, panaudotas lėšas ir sėkmingus projektus bus viešai skelbiama APVA svetainėje.

Jūsų atsakomybė:

Sėkmingai laiku teikiamos metinės ataskaitos ir skaidrūs pirkimai užtikrina, kad jūsų bendruomenė išliks patikimu partneriu ateities kvietimuose.

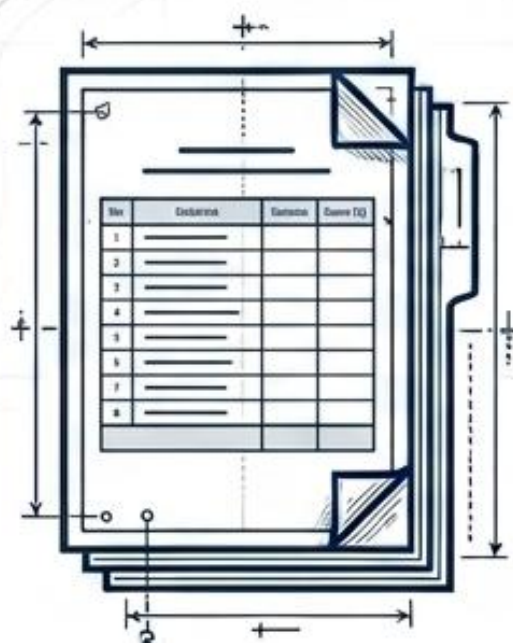
Stebėkite kvietimus APVIS sistemoje ir paverskite žaliąją energiją realiu pokyčiu savo kieme.

Kaip teikti paraišką?

⚓
Kvietimo struktūra

Vienas bendras kvietimas

kvietimus galima pamatyti per nuorodą -
<https://apva.lrv.lt/lt/aktualus-kvietimai/>

PROJEKTŲ ATRANKA VYKSTA ELEKTRINĖS LYGMENIU.

Pagrindinė taisyklė: Bendruomeninių organizacijų finansavimo sąlygos

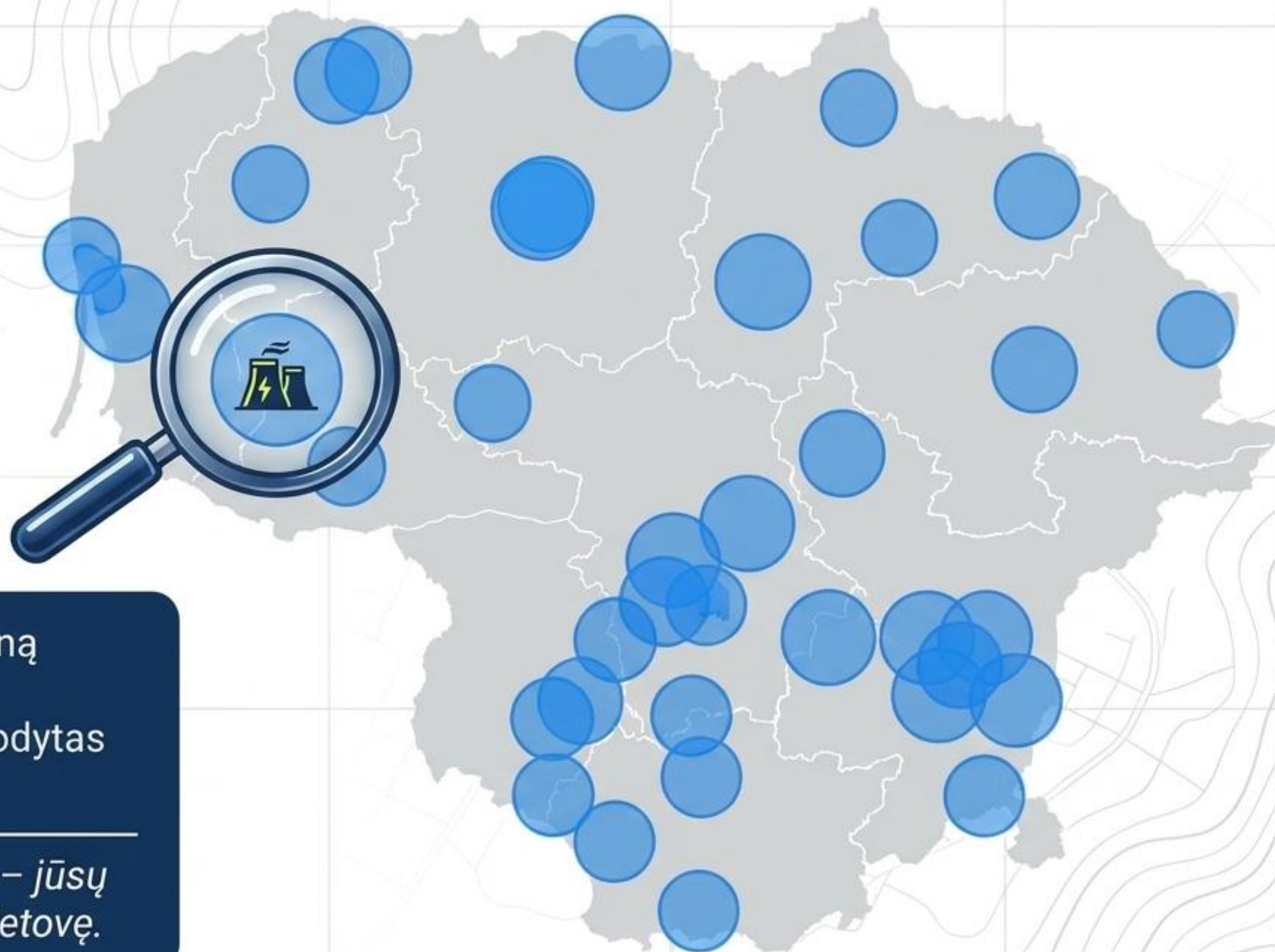
Bendruomeninė organizacija gali pretenduoti į finansavimą tik tuo atveju, jei jos oficiali buveinė atitinka vieną iš šių sąlygų:

- Yra registruota toje pačioje savivaldybėje, kurioje stovi elektrinė.
- Yra registruota kitoje savivaldybėje, tačiau **ne didesniu kaip 15 km atstumu** nuo elektrinės.

Finansuojamų teritorijų žemėlapis

(<https://apva.lrv.lt/lt/gamybos-imokos/>)

Mėlyna spalva: Žymi 15 km zoną aplink elektrines.

Suma: Žemėlapyje taip pat nurodytas priskirtas finansavimas.

Žydra spalva pažymėtos zonos – jūsų galimybių ribos. Raskite savo vietovę.

Kaip sužinoti savo biudžetą?

1.

Žemėlapis

Suraskite savo vietovę ir elektrinės trumpinį.

2.

Lentelė

Suraskite savo vietovę ir elektrinės trumpinį.

Savivaldybė	Trumpinys
Akmenės r. sav.	Akm-1
Akmenės r. sav.	Akm-2

3.

Biudžetas

Sužinokite tikslią maksimalią sumą jūsų projektui.

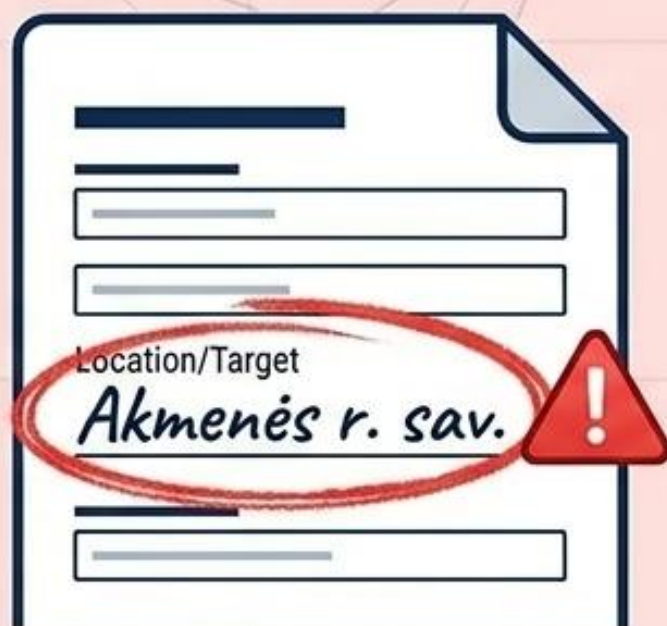
Finansuojama suma:
5 994,00 Eur

Finansuojama suma:
6 177,00 Eur

Kvietimo vykdymas: Paraiškų teikimo logika

Neteisingai

Teikti paraišką bendrai savivaldybės sumai.

Teisingai

Pasirinkti **Vieną konkrečią elektrinę** ir įrašyti jos numerį paraiškoje.

Jūs pretenduojate tik į tai konkrečiai elektrinei (pvz., Akm-1) skirtas lėšas.
Paraiškoje elektrinės numeris yra būtinas.

Kvietimo vykdymas: Pagrindiniai etapai

Patikrinkite žemėlapij ir 15 km zoną. Identifikuokite elektrinės numerį (pvz., Akm-1) ir biudžeto limitą.

Užpildykite bendrą kvietimo paraišką, joje griežtai nurodydami pasirinktos elektrinės numerį.

Jūsų projektas konkuruoja ne nacionaliniu lygmeniu, o tik su kitais projektais, pateiktais tai pačiai vietinei elektrinei.

**Dėkojame už dėmesį.
Kilus klausimams ar turint pasiūlymų,
kviečiame kreiptis el. paštu
gamybosimoka@apva.lt**